

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБИ ПРОМЕНЕВОЇ ДІАГНОСТИКИ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ЛІКАРСЬКИМИ КАДРАМИ

Слабкий Геннадій Олексійович

д.мед.н., професор

завідувач кафедри наук про здоров'я

ДВНЗ “Ужгородський Національний університет”

м. Ужгород, Україна

g.slabkiy@ukr.net

Погоріляк Юлія Іванівна

Студент

ДВНЗ “Ужгородський Національний університет”

м. Ужгород, Україна

pogorilyak.julia@gmail.com

Вступ. Якісне надання медичної допомоги пацієнтам закладів охорони здоров'я може бути забезпеченим при наявності сучасної діагностичної бази [1,2]. При цьому необхідно відмітити, що важливе місце в діагностиці захворювань займають променеві методи обстежень [3,4]. Діагностика з використанням променевих методів в останні десятиріччя набула суттєвого розвитку як в розробці сучасних технологій [5,6] так і в розробці сучасного обладнання [7]. Важливим є те, що при певних захворюваннях сучасна візуалізація процесу з використанням променевих методів обстеження стала золотим стандартом в наданні медичної допомоги [8]. Своєчасна постановка клінічного діагнозу та проведене ефективне лікування дають не тільки значний соціальний ефект, а і високі економічні результати медичної допомоги [9].

Постійне зростання потреби в діагностиці з використанням променевих методів обстеження, впровадження сучасних високотехнічних технологій та складності променевих методів дослідження при зростанні їх вартості

супроводжується в провідних країнах світу централізацією служб променевої діагностики [10].

Необхідно зазначити, що в кожному закладі охорони здоров'я України спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги функціонують підрозділи променевої діагностики [11]. Висока якість та ефективність діяльності вказаних відділень забезпечується наявністю висококваліфікованого медичного персоналу [12]. Дане і визначило актуальність даного дослідження.

Мета. Дослідити та проаналізувати забезпечення служби променевої діагностики системи охорони здоров'я МОЗ України лікарськими кадрами в динаміці 2016-2020 років.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали дані галузевої статистичної звітності щодо кадрового забезпечення системи охорони здоров'я МОЗ України за 2016-2020 роки. В ході виконання даного дослідження було використано медико-статистичний метод та метод структурно-логічного аналізу.

Результати і обговорення.

На першому етапі, відповідно до програми дослідження, було досліджено та проаналізовано наступні дані щодо забезпеченості закладів системи охорони здоров'я МОЗ України лікарями-радіологами, лікарями-рентгенологами, лікарями-ультразвукової діагностики (УЗД): штатні посади, зайняті посади, відсоток штатних посад в поліклініці, різниця між штатними і зайнятими посадами та різниця між штатними посадами і фізичними особами, а також рівень укомплектованості штатних посад фізичними особами вказаних лікарів та з урахуванням сумісництва. Отримані дані наведені в табл. 1.

Аналіз наведених в табл.1 даних вказує на наступне.

Лікарі-радіологи. За період дослідження кількість штатних посад скоротилася на 68,5, а кількість не зайнятих посад мала тенденцію до скорочення і в 2020 році склала 48,75. При цьому частка штатних посад лікарів-радіологів в поліклініках зросла на 0,04% і склала 5,02%. Необхідно відмітити, що рівень укомплектованості штатних посад з урахуванням сумісництва мав

тенденцію до зростання і в 2020 році склав 89,01%, а фізичними особами укомплектовано 76,21% штатних посад.

Таблиця 1

Забезпеченість закладів охорони здоров'я системи МОЗ України лікарськими посадами із променевої діагностики, 2016-2020 рр

Найменування	Рік	Штатні посади	Зайняті посади	Відсоток штатних посад в поліклініці	Різниця між		Укомплектованість, %	
					штатними і зайнятими посадами	штатними посадами і фізичними особами	з урахуванням сумісництва	фізичними особами-лікарями
Лікарі-радіологи	2020	443,50	394,75	5,02	48,75	105,50	89,01	76,21
Лікарі-рентгенологи		3967,50	3307,25	32,90	660,25	1117,50	83,36	71,83
Лікарі УЗД		3069,25	2591,25	48,50	478,00	926,25	84,43	69,82
Лікарі-радіологи	2019	469,25	425,25	4,10	44,00	112,25	90,62	76,08
Лікарі-рентгенологи		4069,00	3485,50	32,83	583,50	1131,00	85,66	72,20
Лікарі УЗД		3100,00	2711,25	47,71	388,75	923,00	87,46	70,23
Лікарі-радіологи	2018	474,00	426,00	3,85	48,00	111,00	89,87	76,58
Лікарі-рентгенологи		4073,50	3538,75	33,96	534,75	1081,50	86,87	73,45
Лікарі УЗД		3057,75	2727,00	48,57	330,75	873,75	89,18	71,43
Лікарі-радіологи	2017	493,50	428,50	4,00	65,00	125,50	86,83	74,57
Лікарі-рентгенологи		4114,00	3551,00	34,50	563,00	1109,00	86,32	73,04
Лікарі УЗД		2995,50	2690,75	48,90	304,75	812,50	89,83	72,88
Лікарі-радіологи	2016	512,00	446,00	4,98	66,00	129,00	87,11	74,80
Лікарі-рентгенологи		4119,75	3591,75	34,61	538,0	1120,75	86,94	72,80
Лікарі УЗД		2950,25	2678,75	48,61	271,50	766,25	90,80	74,03

Лікарі-рентгенологи. Кількість штатних посад скоротилася на 152,25, а кількість не зайнятих посад в 2020 році склала 660,25. При цьому частка штатних посад лікарів-рентгенологів в поліклініках мала тенденцію до скорочення і в 2020 році склала 32,9%. В ході дослідження було встановлено, що різниця між штатними і зайнятими посадами становить 660,25, а між штатними посадами і фізичними особами лікарів становить 1117,5. При цьому встановлено, що рівень укомплектованості штатних посад з урахуванням сумісництва мав тенденцію

до скорочення і в 2020 році склав 83,36%%, а фізичними особами укомплектовано 71,83% штатних посад.

Лікарі ультразвукової діагностики (УЗД). Кількість штатних посад збільшилася на 119,00, а кількість зайнятих посад мала тенденцію до скорочення і 2020 році склала 2590,25. При цьому частка штатних посад лікарів УЗД в поліклініках мала тенденцію до скорочення і в 2020 році склала 48,50%. В ході дослідження було встановлено, що різниця між штатними і зайнятими посадами в 2020 році становить 478,0, а між штатними посадами і фізичними особами лікарів становить 926,25. При цьому встановлено, що рівень укомплектованості штатних посад з урахуванням сумісництва мав тенденцію до скорочення і в 2020 році склав 84,43%%, а фізичними особами укомплектовано 69,82%.

Наступним кроком дослідження було вивчення та проведення аналізу даних про атестацію лікарів променевої діагностики системи МОЗ України за період 2016-2020 років. Отримані результати наведено в табл.2.

Таблиця 2

Атестація лікарів променевої діагностики системи МОЗ України, 2016-2020 рр

Найменування	Рік	Всього лікарів, фізичні особи	Атестовано всього		Вища категорія		Перша категорія		Друга категорія	
			абс	%	абс	%	абс	%	абс	%
Лікарі-радіологи	2020	390	288	73,8	203	70,5	44	15,3	41	14,2
Лікарі-рентгенологи		2982	2114	70,9	1207	57,1	538	25,4	369	17,5
Лікарі УЗД		2271	1774	78,1	1052	59,3	455	25,6	267	15,7
Лікарі-радіологи	2019	408	310	76,0	220	68,9	46	14,8	44	14,2
Лікарі-рентгенологи		3068	2198	72,0	1235	54,6	582	26,5	381	17,8
Лікарі УЗД		2277	1803	79,0	1026	53,4	490	27,2	287	17,3
Лікарі-радіологи	2018	426	318	74,6	219	70,9	54	16,9	45	14,2
Лікарі-рентгенологи		3103	2191	70,6	1197	56,2	604	30,5	390	17,3
Лікарі УЗД		2292	1813	79,1	968	56,9	533	29,4	312	15,9
Лікарі-радіологи	2017	431	318	73,8	217	68,2	53	16,72	48	15,1
Лікарі-рентгенологи		3133	2214	70,7	1175	53,1	631	28,50	408	18,4
Лікарі УЗД		2295	1831	79,8	959	52,4	512	27,9	360	19,7
Лікарі-радіологи	2016	435	320	73,6	216	67,5	55	17,2	49	15,3
Лікарі-рентгенологи		3135	2212	70,6	1170	52,9	613	27,7	429	19,4
Лікарі УЗД		2285	1832	80,2	912	49,8	519	28,3	401	25,2

Аналіз наведених в табл.1 даних вказує на наступне.

Лікарі-радіологи. Кількість фізичних осіб лікарів в системі охорони здоров'я України за роки дослідження скоротилася на 45 і в 2020 році склала 390. При цьому загальна частка атестованих лікарів за період дослідження залишається практично на одному рівні і становить в межах 73,6-73,8%. Найбільшу частку із числа атестованих складають атестовані на вищу атестаційну категорію - 70,5%.

Лікарі-рентгенологи. Кількість фізичних осіб лікарів в системі охорони здоров'я України за роки дослідження скоротилася на 153 і в 2020 році склала 2982. При цьому кількість атестованих лікарів скоротилася на 98 і склала в 2020 році 2114 – 70,9%.

Лікарі УЗД. Кількість фізичних осіб лікарів в закладах системи охорони здоров'я України за роки дослідження скоротилася на 14 і в 2020 році склала 2271 з часткою атестованих 78,1% проти 80,2% в 2016 році. Частка атестованих на вищу кваліфікаційну категорію склала 59,3%, на першу категорію – 25,6%, на другу категорію – 15,7%.

Висновки. В ході дослідження було встановлено, що кількість штатних посад лікарів-радіологів та лікарів-рентгенологів за період 2016-2020 роки в закладах системи охорони здоров'я МОЗ України мала тенденцію до скорочення, а кількість посад лікарів УЗД в цей період мала тенденцію до збільшення при цьому рівень укомплектованості штатних посад вказаних лікарів з урахуванням сумісництва статистично достовірно не змінився в був в межах 83,36 - 89,01%. В ході дослідження встановлено, що частка атестованих лікарів коливається в межах 70,0 -78,0% при цьому більше половини із загальної кількості атестованих є атестованими на вищу кваліфікаційну категорію. Загальний дефіцит лікарів із променевої діагностики в системі охорони здоров'я МОЗ України в 2020 році склав 2150 фізичних осіб.

Список літератури

1. Качур О.Ю. Алгоритм обстеження пацієнтів із використанням променевих методів діагностики на рівні госпітального округу/ Качур О.Ю. //Україна. Здоров'я нації. – 2015. – №3. – С. 112-114

2. Толстанов О. К. Антропометрія та комп'ютерна органометрія за променевими методами візуалізації в діагностиці метаболічного синдрому / О. К. Толстанов // Лік. справа. Врач. дело. - 2009. - № 7–8. - С. 56–61.

3. Визир В.А. Ультразвуковая диагностика в практике врача-терапевта: руковод. / В.А. Визир, И.Б. Приходько. – Винница: Нова Книга, 2007. – 400 с.

4. Качур О.Ю. Потреба лікарні інтенсивного лікування в променевих методах діагностики/ Слабкий Г.О., Качур О.Ю. // Україна. Здоров'я нації. – 2015. – №2 . – С. 63-67

5. Діагностика променева. методи променевої діагностики// [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.wikifr.xyz/zdorov-ja/medicina/15516-diagnostika-promeneva-metodi-promenevoi.html>. Назва з екрану.

6. Лучевая диагностика и терапия: учебное пособие/С.К.Терновой, В.Е. Сеницин. – 2010. – 304 с.

7. Основи променевої діагностики// [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://mednews.in.ua/home/diagnostika-ta-analizi/21778-osnovi-promenevoi-diagnostiki>. Назва з екрану.

8. Рекомендации по ведению больных с ишемическим инсультом и транзиторными ишемическими атаками, 2008. Исполнительный комитет Европейской инсультной организации (ESO) и авторский комитет ESO // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://medical.atheo-club.ru/neuro/euro-guide-stroke-2008.html>. Назва з екрану.

9. Suntok T.R., Hardick A., Tobian A.A. et al. Evaluation of multiplex real-time PCR for detection of *Haemophilus ducreyi*, *Treponema pallidum*, herpes simplex virus type 1 and 2 in the diagnosis of genital ulcer disease in the Rakai District, Uganda. *Sex Transm Infect* 2009 (Apr); 85 (2): 97—101.

10. Щербо С.Н., Тогузов Р.Т. Тенденции развития современной лабораторной медицины. *Клин. лаб. диагн.*, 2009. - №3. - С.25—32.

11. Качур О.Ю. Основні показники діяльності рентгенологічної служби системи охорони здоров'я України/ О.Ю. Качур //“Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України”, 2013. - №4. – С. 9-12

12. Качур О.Ю. Рівень теоретичної та практичної підготовки лікарів – спеціалістів поліклінік другого рівня надання медичної допомоги до використання променевих методів діагностики/ О.Ю. Качур // Україна. Здоров'я нації. 2014. №1 (29). – С. 39-44